

> Retouradres: Postbus 16275 | 2500 BG | Den Haag

Aan
Ministerie van Buitenlandse Zaken
Directie DAF
Afdeling Ambtsberichten (08.D.)
t.a.v.
Postbus 20061
2500 EB Den Haag

Datum 28 mei 2024
Betreft Terms of Reference voor algemeen ambtsbericht Somalie

Geachte heer ,

Hierbij zend ik u, onder verwijzing naar de afspraken tussen het Ministerie van Justitie en Veiligheid en het Ministerie van Buitenlandse Zaken, een overzicht met aandachtspunten die met het oog op de beleidsvorming door de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid en de uitvoeringspraktijk van de IND en de DT&V bespreking behoeven in het door u uit te brengen ambtsbericht met betrekking tot de algemene situatie in Somalië. De informatiebehoefte ten aanzien van een land van herkomst van een asielzoeker is als volgt:

Het huidige asielbeleid ten aanzien van Somalië is neergelegd in de Vreemdelingencirculaire 2000 (C) C7/30. In dit beleid is bepaald dat de IND voor Zuid- en Centraal-Somalië geen situatie zoals bedoeld in artikel 15c van de kwalificatierichtlijn aanneemt. Als een vreemdeling over land moet reizen door Al-Shabaab gecontroleerd gebied, of als een vreemdeling afkomstig is uit door Al-Shabaab gecontroleerd gebied, wordt een reëel risico op ernstige schade bij terugkeer aangenomen. Onder voorwaarden kan een beschermingsalternatief worden tegengeworpen in een gebied waar Al-Shabaab niet aan de macht is of de controle uitoefent. Onder bepaalde voorwaarden kan een binnenlands beschermingsalternatief worden tegengeworpen aan vreemdelingen die afkomstig zijn uit gebieden waar Al-Shabaab aan de macht is of de gebieden controleert en vreemdelingen die bij terugkeer naar hun herkomstgebied waar Al-Shabaab niet aan de macht is, maar over land moeten reizen door een gebied waar Al-Shabaab de macht heeft of het gebied controleert.

Voor Zuid- en Centraal-Somalië zijn diverse risicogroepen aangewezen, voor wie geldt dat zij door middel van geringe indicaties aannemelijk kunnen maken dat hun problemen, die verband houden met een van de vervolgingsgronden, leiden tot een gegronde vrees voor vervolging. Het betreft:

- a. personen die werken bij, of door Al-Shabaab geassocieerd worden met, de overheid, AMISOM of andere internationale actoren;

Directie Dienstverleners

Afdeling Expertise

Team Onderzoek en Expertise
Land en Taal

Turfmarkt 147

2511 DP Den Haag

Postbus 16275

2500 BG Den Haag

Infolijn 088 - 0430 430

www.ind.nl

Contactpersoon

Secretariaat

T

Datum

28 mei 2024

Ons kenmerk

5502459

Bijlagen

- b. personen die actief zijn in de politiek (zoals hoge politici en verkiezingsafgevaardigden);
- c. leden van het gerechtelijk apparaat;
- d. militairen van het Somalische regeringsleger;
- e. medewerkers van ngo's die in de negatieve aandacht staan van AI-Shabaab;
- f. leiders van clans die de regering of verkiezingen (onder)steunen, of andere vooraanstaande personen in Somalië met een groot publiek bereik en die zich openlijk uitspraken tegen AI-Shabaab;
- g. mensenrechtenactivisten; en
- h. journalisten.

Directie Dienstverlening
Afdeling Expertise
Team Onderzoek en Expertise
Land en Taal

Datum
28 mei 2024

Ons kenmerk
5502459

Daarnaast verleent de IND in de regel een verblijfsvergunning asiel voor bepaalde tijd op grond van artikel 29, eerste lid, aanhef en onder b, Vw. aan alleenstaande vrouwen uit Somalië.

Verder wordt in ieder geval voor vreemdelingen die afkomstig zijn uit Zuid- en Centraal-Somalië inclusief Mogadishu; vrouwen uit Somalië die aannemelijk hebben gemaakt dat zij hebben te vrezen voor (seksuele) geweldpleging; en vrouwen uit Somalië die aannemelijk hebben gemaakt dat zij hebben te vrezen voor genitale verminking niet aangenomen dat het mogelijk is de bescherming van de autoriteiten of internationale organisaties te verkrijgen.

Daarnaast wordt in ieder geval geen binnenlands beschermingsalternatief aangenomen voor vrouwen die aannemelijk hebben gemaakt dat zij hebben te vrezen voor (seksuele) geweldpleging; en vrouwen die aannemelijk hebben gemaakt dat zij hebben te vrezen voor genitale verminking.

Tevens neemt de IND in zijn algemeenheid een binnenlands beschermingsalternatief aan als de vreemdeling onder naar plaatselijke maatstaven gemeten redelijke omstandigheden minstens zes maanden voorafgaand aan zijn vertrek heeft verbleven in Puntland (met uitzondering van Noord-Galkayo), in de periode vanaf 1991; Somaliland, in de periode vanaf 1997 Sool; of Sanaag.

Wij verzoeken u zoveel mogelijk een globaal en actueel beeld van de situatie in Somalië te geven. Indien er incidenten of risico's genoemd worden, verzoek ik u deze zoveel mogelijk context te geven en voor zover mogelijk in een breder perspectief te plaatsen. Indien vragen volgens u in de context van Somalië van ondergeschikt belang zijn, verzoeken wij u dit vanuit uw expertise aan te geven. Hetzelfde geldt voor onderwerpen of aandachtsgroepen die u van belang acht, maar die niet in de ToR terugkomen. Het wordt op prijs gesteld indien significante wijzigingen ten aanzien van de vorige verslagperiode worden benoemd, voor zover relevant ook per regio. U wordt ook gevraagd bij de verschillende onderwerpen in te gaan op eerder door het Ministerie van Buitenlandse Zaken gepubliceerde (deel)ambtsberichten over Somalië. Daarnaast verzoek ik u melding te maken van recente rapporten die over een hieronder bevraagd onderwerp zijn geschreven door/vanuit de EUAA.

Ik verzoek u de onderstaande onderwerpen te behandelen en in uw ambtsbericht expliciet melding te maken van relevante, reeds door u geschreven openbaar gemaakte (deel)ambtsberichten over Somalië.

Input van maatschappelijke relevante organisaties is betrokken bij de totstandkoming van deze brief.

Directie Dienstverlening
Afdeling Expertise

Team Onderzoek en Expertise
Land en Taal

Veiligheidssituatie

Datum
28 mei 2024

Ons kenmerk
5502459

1. Kunt u zoveel mogelijk per regio (Mogadishu (hoofdstad), Galguduud, Mudug, Lower Juba, Middle Juba, Gedo, Bakool, Bay, Middle Shabelle, Lower Shabelle, Hiraan, Sool, Sanaag en de deelstaten Somaliland en Puntland, een beschrijving geven van het (geschatte) inwonersaantal, bevolkingsdichtheid en -spreiding en enkele geografische kenmerken van het gebied?
2. Kunt u daarbij de veiligheidssituatie of kenmerken van het gebied schetsen? Bijv. de historische invloed van de Al-Shabaab, veel droogte en hongersnood, verkiezingsgeweld, clangeweld. Kunt u daarbij aangeven of sprake is van een verbetering dan wel verslechtering van de veiligheidssituatie?
3. Indien in een van de voornoemde regio's (veel) geweld plaatsvindt tussen strijdende partijen:
  - Kunt u (per regio) aangeven welke strijdende partijen dit zijn?
  - Kunt u (per regio) een indicatie geven van het aantal en de aard van de gewapende confrontaties?
  - Kunt u iets zeggen over de spreiding van het geweld over de deelstaat cq de regio?
  - Kunt u (per regio) iets zeggen over de aard van het geweld en de gebruikte methoden?
  - Kunt u (per regio) iets zeggen over de aan- dan wel afwezigheid van een statelijke veiligheidsstructuur?
  - Kunt u (per regio) iets zeggen over het organisatieniveau van de betrokken strijdkrachten?
  - Kunt u per gebied aangeven wat het aantal ontheemden per gebied is, en aangeven wat de oorzaak is waardoor zij ontheemd zijn geraakt?
  - Kunt u (per regio) aangeven hoeveel (burger)slachtoffers (gedood of gewond), absoluut en relatief (percentages) t.o.v. de lokale bevolking (regio en deelstaat)? Op welke schaal vonden er politiek gemotiveerde aanslagen plaats en wie of wat waren doelwit en slachtoffers van deze aanslagen?
  - Kunt u (per regio) in hoeverre de veiligheidssituatie beïnvloed wordt door de machthebbers in het land, bijvoorbeeld door gebieden doelbewust af te snijden van de toegang tot basisvoorzieningen en doelbewust elektriciteitsinfrastructuur en andere infrastructuur en voorzieningen aan te vallen?
4. Komen verdwijningen/ontvoeringen voor in Somalië? Op wat voor schaal en in welke gebieden?
5. Komen buitengerechtigde executies en moorden voor? Op wat voor schaal en in welke gebieden? Welke groeperingen/elementen maken zich schuldig aan buitengerechtigde executies, moorden, aanslagen en verdwijningen/ontvoeringen en is iets te zeggen over aanleiding(en)?
6. Op welke schaal (verhoudingsgewijs) vonden arrestaties en detenties van burgers plaats? Wat waren de voornaamste redenen voor deze arrestaties en detenties? Is er iets te zeggen over de mate van willekeur die hierbij een rol speelde; dat wil zeggen, konden burgers over het algemeen een reden aanwijzen voor de arrestaties en detenties (welke) en gevolgen van hun uitlatingen en handelingen inschatten?

7. In welke/wat voor soort gevallen komt ernstige mishandeling en/of marteling voor door personen verbonden aan veiligheidseenheden/-bewegingen, al dan niet uit naam van hun functie of rol?
8. Worden Somalische burgers geconfronteerd met het moeten betalen van smeergeld of losgeld bij arrestaties, detenties of ontvoeringen waar politieke of aan de overheid gelieerde milities/overheidsafdelingen bij betrokken zijn? Hoe vaak komt dit voor?
9. Vindt er gedwongen rekrutering/ronseling plaats door het leger en/of de milities? Zo ja, door wie, waar en op welke schaal? Wie zijn hiervan het slachtoffer (vrouwen, kinderen, bepaalde bevolkingsgroepen, et cetera)?
10. Wat is de mate van bescherming van burgers in verschillende gebieden/provincies door autoriteiten dan wel andere actoren? In hoeverre is het mogelijk zich aan een dreiging te onttrekken door zich elders in het land te vestigen (wat is nodig voor dit laatste)?

Directie Dienstverlening
Afdeling Expertise

Team Onderzoek en Expertise
Land en Taal

Datum
28 mei 2024

Ons kenmerk
5502459

Al-Shabaab

11. Kunt u de mate aangeven waarin Al-Shabaab in Somalië wel of niet bewust burgers als doelwit had tijdens aanslagen?
12. Kunt u aangeven welke gevaren individuen lopen in Somalië in het dagelijks leven in de gebieden die onder controle staan van Al-Shabaab/IS? (gaat het bijvoorbeeld om checkpoints van AS, of dagelijkse huiszoekingen, plotselinge beschietingen zonder waarschuwing, gerichte aanvallen op een groep?).
13. Zijn er bepaalde groepen die meer gevaar lopen om slachtoffer te worden van aanslagen door Al-Shabaab? Zo ja, welke groepen? Zijn de (lokale) autoriteiten in staat om (enige mate van) bescherming te bieden tegen Al-Shabaab?
14. In hoeverre is Al-Shabaab in staat belasting (zakat) te vragen van burgers in gebieden die formeel niet onder controle staan van Al-Shabaab? En zo ja, op welke wijze wordt deze belasting geïnd? Wat zijn de represailles als men niet betaald?
15. Indien personen problemen ondervinden ten gevolge van Al-Shabaab, is het u bekend hoe de mogelijkheden zijn om zich elders in Zuid- of Centraal-Somalië te vestigen.
16. Kunt u aangeven welke gebieden Al-Shabaab wel en niet onder controle heeft? Kun u daarbij tevens een kaartje opnemen zoals in het vorige ambtsbericht?

Bewegingsvrijheid

17. Wat is de actuele situatie met betrekking tot bewegingsvrijheid en de risico's van reizen binnen Zuid- en Centraal-Somalië?
18. Kunt u een overzicht geven naar welke steden vanuit Mogadishu over land gereisd kan worden zonder daarbij door Al-Shabaab-gebied te hoeven reizen?
19. Kunt u de informatie over vliegverkeer en reguliere passagiersvluchten vanaf Mogadishu naar steden in Zuid- en Centraal-Somalië actualiseren en een overzicht geven op welke steden er gevlogen wordt en door welke maatschappijen?
20. In het vorige ambtsbericht is er melding gemaakt van een bootverbinding tussen Mogadishu en Marka. Volgens een van de bronnen maakten voornamelijk ambtenaren en militairen gebruik van de bootverbinding, om de aanwezigheid van Al-Shabaab op de wegen tussen Mogadishu en Marka te

ontlopen. Wordt van deze bootverbinding nog steeds gebruik gemaakt door voornamelijk ambtenaren en militairen?

21. Kunt u aangeven of er een soortgelijke bootverbinding is tussen Mogadishu en Barawe?
22. Zijn er nog andere bootverbindingen tussen Mogadishu en andere steden?
23. Indien er over land gereisd wordt vanaf de luchthaven in Mogadishu, welke veiligheidsrisico's kan men dan onderweg tegenkomen, zowel in de directe omgeving van de luchthaven (de toegangswegen naar de luchthaven) als ergens anders in het land? Kunt u daarbij voor zover relevant ingaan op welke groepering voor het veiligheidsrisico verantwoordelijk is? Lopen bepaalde categorieën personen (leeftijd, geslacht, etniciteit) meer risico dan anderen?

Directie Dienstverlening
Afdeling Expertise

Team Onderzoek en Expertise
Land en Taal

Datum
28 mei 2024

Ons kenmerk
5502459

Politiek(e)-bestuurlijke ontwikkelingen

24. Kunt u een beknopte beschrijving geven van de belangrijkste politieke ontwikkelingen in Somalië sinds het vorige algemeen ambtsbericht en de informatie uit het ambtsbericht actualiseren?
25. In welke gebieden in Zuid- en Centraal-Somalië heeft de SFG/ATMIS momenteel (de facto) wel, en waar niet de macht in handen?
26. Welke ontwikkelingen hebben zich in dit verband voorgedaan gedurende de verslagperiode?

Leefomstandigheden

27. Hoe zijn de huidige leefomstandigheden voor inwoners van de verschillende gebieden in Somalië?

Identiteit, nationaliteit en documenten

28. Indien er wijzigingen zijn met betrekking tot de identificatieplicht en het verkrijgen van identificerende documenten ten opzichte van het vorige ambtsbericht, welke wijzigingen zijn dat dan?
29. Kunt u de informatie uit het vorige ambtsbericht actualiseren in hoeverre het in Somalië mogelijk is valse en/of vervalste documenten te verkrijgen?

Mensenrechten

30. Kunt u daar waar relevant, bij de hieronder genoemde onderwerpen, aandacht besteden aan hoe het is gesteld met de mensenrechten in Somalië?
31. Wat is de mate van bescherming van burgers in verschillende gebieden/provincies door autoriteiten dan wel andere actoren?
32. Zijn er bepaalde (sociale) groepen (etniciteit, religieus, etc.) die van bescherming uitgesloten zijn/aan wie voorwaarden zijn opgelegd om bescherming te genieten?

Leden van oppositiepartijen / politieke activisten

33. Kunt u de informatie over de positie van leden van oppositiepartijen en van politieke activisten actualiseren?

Etnische minderheden, beroepsgroepen en specifieke clans

34. Kunt u de informatie over de positie van etnische minderheden, beroepsgroepen en specifieke clans actualiseren?

- Religieuze groepen
35. Kunt u de informatie over de positie van verschillende religieuze groepen die aanwezig zijn in Somalië actualiseren? Hoe warden personen die van religie zijn veranderd, en daarbij specifiek zij die bekeren tot het christendom, behandeld?

- LHBTIQA+'ers
36. Kunt u de informatie over LHBTIQA+-ers actualiseren?

- Vrouwen
37. Kunt u de informatie uit het vorige ambtsbericht actualiseren?
38. Kunt u specifiek ingaan op het onderwerp seksueel geweld en de mogelijkheden hiertegen bescherming in te roepen?
39. Kunt u ingaan op de positie van alleenstaande vrouwen in Somalië? In hoeverre is het mogelijk voor een alleenstaande vrouw om zich zelfstandig staande te houden/ hoeveel bewegingsruimte en/of handelingsruimte is er voor een vrouw alleen?
40. In hoeverre is er sprake van huwelijksdwang (o.a. prevalentie en verschijningsvormen), niet alleen door Al-Shabaab, maar in het algemeen?

- FGM
41. Kunt u de informatie aangaande femile genital mutilation uit het vorige ambtsbericht actualiseren (wet- en regelgeving, prevalentie in de praktijk, het eventueel bestaan van binnenlands beschermingsalternatief en beschermingsmogelijkheden)? Valt er nog een relevant onderscheid te maken tussen verschillende bevolkingsgroepen, religies, regio's (waaronder stad of platteland) en opleidingsniveau?

- (Alleenstaande) minderjarigen
42. Kunt u de informatie uit het vorige ambtsbericht actualiseren?

- Overige groepen
43. Kunt u nader ingaan op de situatie van journalisten, personen die actief zijn in de politiek, mensenrechtenactivisten, leden van internationale organisaties en delegaties, medewerkers van ngo's, overheidsfunctionarissen, leden van het gerechtelijk apparaat en militairen van het huidige regeringsleger? Kunt u hierbij ingaan op de risico's die zij lopen in het algemeen, als gevolg van aanslagen door Al-Shabaab en bij het uitvoeren van hun werkzaamheden in het bijzonder? Kunt u ook aangeven indien de veiligheidssituatie per groep verschilt per gebied in Somalië?

Vluchtelingen en ontheemden

- Ik verzoek u ten aanzien van het gebruik van de term vluchteling rekening te houden met het onderscheid in het dagelijks taalgebruik en het juridische begrip vluchteling.
44. Kunt u een feitelijke beschrijving geven van de ontheemden- en/of vluchtelingenstroom in en uit het land van herkomst?

- Opvang in de regio
45. Kunt u de informatie over opvang in de regio actualiseren? Kunt u hier in het bijzonder aangeven wat de positie is van Somalische

Directie Dienstverlening
Afdeling Expertise
Team Onderzoek en Expertise
Land en Taal

Datum
28 mei 2024

Ons kenmerk
5502459

vluchtelingen in Ethiopië en Kenya? Kunt u daarbij ook aangeven aan welke documenten zij legaal kunnen komen?

Directie Dienstverlening
Afdeling Expertise

Team Onderzoek en Expertise
Land en Taal

Terugkeer

46. Kunt u de informatie uit het vorige ambtsbericht actualiseren?

Datum

28 mei 2024

47. Kunt u daarbij specifiek aangeven wat vreemdelingen te wachten staat bij terugkeer naar Somalië en dan specifiek ook onderzoeken hoe dat zit bij terugkeer naar Al-Shabaab of IS-gebied? Kunt u daarbij specifiek ingaan wat de consequenties zijn voor mensen die zich niet conformeren aan de regels van Al-Shabaab?

Ons kenmerk

5502459

Indien u vragen heeft over bovengenoemde aandachtspunten kunt u contact opnemen met Team Onderzoek en Expertise Land en Taal.

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid
Namens deze,

(Hoofd Team Onderzoek en Expertise Land en Taal)